

Toespraak van burgemeester Ron König

(alleen het gesproken woord geldt)

Gelegenheid: Onthulling gedenkstenen Molukse KNIL-militairen

Datum: 19 mei 2023

Beste mensen,

We worden hier omringd door kastanjabomen, dennen en beuken. Niet door palmen, sago- of kruidnagelbomen.

Daar verderop ligt een nieuwbouwwijk en aan de andere kant zijn weilanden met koeien.

Nergens in de buurt een wit strand en ook geen blauwe zee.

We horen hier de auto's en vrachtwagens voorbij razen. Maar niet het geroep van vissers die met hun smalle prau-bootjes hun visvangst aankondigen...

Toen de jonge Molukse KNIL-militairen en hun gezinnen in 1951 naar Nederland kwamen, waren zij in de veronderstelling, dat hun verblijf van korte duur zou zijn. Niets is minder waar gebleken. Zes maanden, werden zeven decennia.

Veel Molukse gezinnen kwamen in de jaren '60 in Deventer wonen, met name in Keizerslanden. Hier bloeide en groeide de Molukse gemeenschap. De eerste generatie werkte keihard in de fabrieken van Thomassen & Drijver of Auping, terwijl de tweede generatie het Deventer uitgaansleven ontdekte. De derde generatie blijft zich verdiepen in de Molukse geschiedenis, terwijl de vierde generatie opgroeit in een samenleving met heel veel verschillende culturen. Ook die jongste generatie voelt zich nog sterk aangetrokken tot het verhaal van de eerste generatie.

Als we het hebben over de eerste generatie, dan spreken we over de KNIL-militairen die met hun gezinnen naar Nederland kwamen. Maar natuurlijk gaat uw geschiedenis veel verder terug.

Een paar jaar geleden sprak ik in de Maranatha-kerk al eens over de 'nulde generatie': *de ouders* van de jonge KNIL-militairen. Ook zij dachten dat hun zonen 'voor een korte tijd' weg zouden zijn en dat de hereniging snel zou volgen. Zij wisten niet dat zij elkaar nooit meer zouden zien: afgesneden door zeeën en oceanen leefden zij verder; het verdriet, het gemis en de heimwee zijn gebleven. Zowel hier... als dáár.

Beste mensen,

Nu zijn wij bij elkaar gekomen om de gedenksteen te onthullen. Namens het gemeentebestuur van Deventer wil ik hier mijn grote waardering uitspreken voor de initiatiefnemers die uit uw midden komen en de beheerders van de begraafplaatsen. Zij hebben een mooie en waardige manier bedacht om het verhaal van Molukse KNIL-militairen te tonen en tastbaar te maken. De twee grote gedenksteden (hier en op de begraafplaats aan de Ceintuurbaan) en de kleinere gedenktekens op elk individueel graf. Tezamen vormen zij een eerbetoon en teken van dankbaarheid aan de Molukse KNIL-militairen. Maar het is ook een erkenning van aangedaan leed jegens hen, hun echtgenotes en de Molukse gemeenschap als geheel.

Beste mensen,

De Molukse KNIL-militairen die wij vandaag eren, hebben een rustplaats gevonden onder een kastanjeboom, een den of beuk, in de koude grond van Nederland. Wij beseffen maar al te goed, hoe zij de palmen, de sago- en kruidnagelbomen hebben moeten missen. Zij hebben de blauwe zee niet meer terug gezien, het warme witte zand van de stranden niet meer gevoeld.

De geschiedenis kunnen we niet veranderen. Wat we wèl kunnen doen, is te leren van wat er is gebeurd. Laten we luisteren naar verhalen over het leed, teleurstelling tegengaan en boosheid begrijpen. Laten we het doen voor ons zelf, maar vooral ook voor de generaties die nog komen gaan. Onze gezamenlijke geschiedenis is indrukwekkend en gaat ver terug. Maar we mogen niet vergeten, dat er nog veel meer toekomst vóór ons ligt. En ook daarvoor geldt: "Apa datang dari muka, djangan unduré"*)

**) Wat er ook op je pad komt, ga het niet uit de weg*